

Lectio Divina segédanyag

December 25.– Urunk születése: Karácsony –
Pásztorok miséje
C év - Lk 2,15-20

Szentmise evangéliumi szakaszaihoz

Szerkesztési munka végrehajtói:

Biblikus nézőpont:

Asztalos Gábor, Geizselhardt Sára, Nyúl Viktor,

Liturgikus nézőpont

Mohay Réka

Pedagógiai nézőpont:

Csonka Laura, Roszkopf Rita, Geizselhardt Sára

Szemlélődési nézőpont

Mohay Réka, Rácz Édua Anna

Szerkesztő

Rácz Édua Anna, Mohay Réka

Tanítóhivatali nézőpont

Révai László,

Szabóné Nagy Katalin

Lektori szolgálatot teljesítettetek:

Nyúl Viktor –teljes tartalom áttekintése

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből (Lk 2,15-20)

A pásztorok megtalálták Máriát, Józsefet és a Gyermeket.

Miután az angyalok visszatértek a mennybe, a pásztorok így biztatták egymást: „Menjünk hát Betlehembe, nézzük meg a történeteket, amelyeket az Úr hírül adott nekünk!” El is mentek sietve, és megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő Kisdedet.

Miután látták, elbeszélték mindazt, amit már korábban megtudtak a Gyermekről. Aki csak hallotta, csodálkozott a pásztorok elbeszélésén. Mária pedig szívébe véste szavaikat, és gyakran elgondolkodott rajtuk.

A pásztorok ezután hazatértek. Dicsérték és magasztalták Istent mindazért, amit láttak és hallottak, pontosan úgy, amint előre megmondták nekik.

Ezek az evangélium igéi.

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus vonal

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ’ αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλέεμ καὶ ἴδωμεν τὸ ρῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν·

És történt, amikor elmentek tőlük a mennybe az angyalok, a pásztorok mondták egymásnak: „Menjünk hát át egészen Betlehemig, és lássuk meg ezt a megtörtént dolgot, amit az Úr kinyilvánított nekünk!”

16 καὶ ἦλθαν σπεύσαντες καὶ ἀνεῦραν τὴν τε Μαριάμ καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ·

És sietve elmentek, és megtalálták Máriát, és Józsefet, és a jászolban fekvő Kisdedet.

17 ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ρήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου·

Látva pedig kinyilvánították, ami nekik a dologról mondatott arról a Gyermekről.

18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς·

És mindenki, aki hallotta, elcsodálkozott a pásztorok által, hozzájuk mondottakról.

19 ἡ δὲ Μαριάμ πάντα συνετήρει τὰ ρήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς·

Mária pedig megőrizte mindezeket a dolgokat (szavakat) megfontolva a szívében.

20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς·

És visszatértek a pásztorok dicsérve és dicsőítve az Istent mindazokért, amiket hallottak, és láttak, amint mondatott nekik.

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹⁵Et factum est, ut discesserunt ab eis angeli in caelum, pastores loquebantur ad invicem: “ Transeamus usque Bethlehem et videamus hoc verbum, quod factum est, quod Dominus ostendit nobis ”.

¹⁵Mihelyt az angyalok visszatértek a mennybe, a pásztorok így szóltak egymáshoz: „Menjünk el Betlehembe, hadd lássuk a valóra vált beszédet, amit az Úr tudtunkra adott!”

¹⁵És történt, hogy amikor az angyalok visszatértek tőlük a mennybe, a pásztorok így szóltak egymáshoz: »Menjünk át Betlehembe, és lássuk azt a dolgot, ami történt, s amelyet az Úr hírül adott nekünk.«

¹⁵Miután az angyalok visszatértek a mennybe, a pásztorok így biztatták egymást: „Menjünk át Betlehembe! Hadd lássuk a történeteket, amiket az Úr hírül adott nekünk.”

¹⁵És lőn, hogy mikor elmentek az angyalok ő tőlök a mennybe, mondának a pásztoremberek egymásnak: Menjünk el mind Bethlehemig, és lássuk meg e dolgot, a melyet az Úr megjelentett nekünk.

¹⁵Mikor eltávoztak tőlük az angyalok a mennybe, a pásztorok így szóltak egymáshoz: „Menjünk el Betlehembe, és nézzük meg, hogyan is történt mindaz, amiről hírt adott nekünk az Úr!”

¹⁶Et venerunt festinantes et invenerunt Mariam et Ioseph et infantem positum in praesepio.

¹⁶Gyorsan útra keltek, és megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő gyermeket.

¹⁶Elmentek tehát sietve, és megtalálták Máriát és Józsefet, és a jászolban fekvő kisdedet.

¹⁶Odasiettek és megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő kisdedet.

¹⁶Elmenének azért sietséggel, és megtalálák Máriát és Józsefet, és a kis gyermeket, ki a jászolban fekszik vala.

¹⁶Sietve elmentek, és megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő gyermeket.

¹⁷Videntes autem notum fecerunt verbum, quod dictum erat illis de puero hoc.

¹⁷Miután látták, az ezen gyermekről nekik mondtak alapján ismerték fel.

¹⁷Amikor meglátták őket, elhíresztelték azt, amit a gyermek felől hallottak.

¹⁷Miután látták, elhíresztelték azt is, amit már előbb megtudtak a gyermekről.

¹⁷És ezt látván, elhirdeték, a mi nekik a gyermek felől mondatott vala.

¹⁷Amikor meglátták, elmondták, amit erről a gyermekről mondtak nekik.

¹⁸Et omnes, qui audierunt, mirati sunt de his, quae dicta erant a pastoribus ad ipsos.

¹⁸Aki csak hallotta, csodálkozott a pásztorok beszédén.

¹⁸És mindnyájan, akik hallották, csodálkoztak azon, amiről a pásztorok beszéltek nekik.

¹⁸Aki csak hallotta, csodálkozott a pásztorok elbeszélésén.

¹⁸És mindenek, a kik hallák, elcsodálkoznak azokon, a miket a pásztorok nekik mondtak.

¹⁸Mindenki, aki hallotta, elcsodálkozott azon, amit a pásztorok elbeszéltek.

¹⁹Maria autem conservabat omnia verba haec conferens in corde suo.

¹⁹Mária meg mind emlékezetébe véste szavaikat és szívében egyeztette.

¹⁹Mária pedig megjegyezte mindezeket a dolgokat, és el-elgondolkodott rajtuk szívében.

¹⁹Mária pedig szívébe véste szavaikat és el-elgondolkodott rajtuk.

¹⁹Mária pedig mind ez ígéket megtartja, és szívében forgatja vala.

¹⁹Mária őrizte szívében ezeket a dolgokat, és kereste értelmüket.

²⁰ Et reversi sunt pastores glorificantes et laudantes Deum in omnibus, quae audierant et viderant, sicut dictum est ad illos.

²⁰A pásztorok hazatértek, dicsőítették és magasztalták az Istent mindenért, amit csak hallottak, és úgy láttak, ahogy tudtul adták nekik.

²⁰A pásztorok pedig visszatértek, magasztalták és dicsérték Istent mindazokért a dolgokért, amiket hallottak és láttak úgy, ahogy megmondták nekik.

²⁰A pásztorok azután hazatértek. Dicsérték és magasztalták Istent mindazért, amit láttak és hallottak úgy, ahogy az angyal előre elmondta nekik.

²⁰A pásztorok pedig visszatérének, dicsőítván és dicsérvén az Istent mind azok felől, a miket hallottak és láttak, a mint nekik megmondatott.

²⁰A pásztorok pedig visszatértek, dicsőítve és magasztalva Istent mindazért, amit pontosan úgy hallottak és láttak, ahogy előre hírül vitték nekik.

1.1.3. Behatárolás

Jézus születésének tömör leírása (Lk 2,1-7), illetve a körülmételés (Lk 2,21) és a templomban való bemutatás (Lk 2,22-38) szakaszai veszik körül ezt az epizódot (Lk 2,8-20). Az evangélista két részre osztja: az angyalok találkozása a pásztorokkal (Lk 2,8-14), és a pásztorok zarándoklata Betlehembe (Lk 2,15-20). Az általunk vizsgált perikópa tehát a Lk 2,15-20 versek között található.

1.1.4. Szó szerinti üzenet

Lukács hangsúlyozza, hogy

- A Kisded Jézus egy családba születik bele egyszerű körülmények között (Lk 2,16), amelyben az Úr gyengédsége ragyog fel.
- Isten szava beteljesül, hiszen a pásztorok is úgy találtak mindent, ahogy az angyalok mondták nekik (Lk 2,20).
- A pásztorok útra kelnek, hogy lássák a megszületett Kisdedet. Útjuk zarándoklat, amely során maguk is megváltoznak az Úr Jézussal való találkozás által (Lk 2,16): Istent dicsőítve és dicsérve térnek haza (Lk 2,20).
- Mária Isten Szavának őrzésében is alázatos példakép, aki fontolgatja, egyberakja az angyalok, és az egyszerű pásztorok által mondottakat is.

1.1.5. Kulcsszavak rövid elemzése

συνετήρει (szünetérej): 'megőrizte, megtartotta' (Lk 2,19)

A kifejezés visszhangzik az igekötő nélküli, rövidebb „τήρειω” (téreo) igealakokkal: aki szereti Jézust, az megtartja a szavát, a parancsolatait (vö. Jn 14,21; 15,10).

Továbbá ez az igeforma egy folyamatos, rendszeres cselekvést fejez ki, amit az is nyomtatékosít, hogy csak egyszer jelenik meg a Lukács-evangéliumban. Mária tehát egész életében a Szóra figyelő, azt őrző személyként áll előttünk.

συμβάλλουσα (szümbállússa) 'megtárgyalva, megfontolva, mérlegelve' (Lk 2,19)

A szó valaminek az egybe dobását, egységbe rendezését, s ezáltal megfontolását fejezi ki, ami ellentéte a szétdobálásnak. Amíg a Sátán, a „Szétdobáló” szétforgat, addig Mária legyőzi őt, hiszen Istennek a Szavát fontolgatja a szívében. A szív a döntés központja, így tehát Isten Szava szerint cselekszik a Szent Szűz.

1.2. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

2,51 “Velük ment hát, lement Názáretbe, és engedelmeskedett nekik. Szavait anyja mind megőrizte szívében.”

5,25 “A szemük láttára rögtön fölkel, fogta az ágyát, amelyen feküdt, és az Istent dicsőítve hazament.”

7,16 “Mindnyájukat elfogta a félelem, és magasztalták Istent ezekkel a szavakkal: „Nagy prófétánk támadt”; és: „Meglátogatta népét az Isten.”

13,13 “Közben rátette a kezét. Az rögtön fölegyenesedett, és dicsőítette az Istent.”

17,15 “Az egyik, amikor észrevette, hogy meggyógyult, visszament, és emelt hangon dicsőítette az Istent”

18,43 “Azon nyomban visszanyerte szeme világát és Istent dicsőítve követte. Ezt látta az egész nép s magasztalta az Istent.”

23,47 “Amikor a százados a történeteket látta, dicsőítette az Istent, s azt mondta: „Ez az ember valóban igaz volt.”

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 15,31 “Amikor a nép látta, hogy a némák beszélnek, a bénák meggyógyulnak, a sánták járnak és a vakok látnak; elámult és dicsőítette Izrael Istenét.”

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Ter 37,11 "Bátyjai féltékenyek lettek rá, apja ellenben megjegyezte magának a dolgot."

Iz 1,3 "Az ökör megismeri gazdáját, és a szamár urának jászolát, csak Izrael nem ismer meg, népem nem tud semmit megérteni!"

ApCsel 11,18 "Miután ezeket hallották, elhallgattak, és dicsőítették az Istent: „Tehát a pogányoknak is megadta az Isten az életre vezető bűnbánatot.”

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus vonal

Az apostol szerint „Ábrahám magvát vette fel, mert mindenben a testvérekhez kellett hasonlítania” (Zsid 2,16–17), és a miénkhez hasonló testet kellett felvennie. És Mária valóban arra szolgált, hogy tőle vegyen testet, és azt mint sajátját felajánlja értünk. Ezt Izajás is megjövendölte, amikor így szólt: „Íme a szűz fogan...” (Iz 7,14). Isten elküldi hozzá Gábrielt, nem egyszerűen, mint szűzhöz, hanem férjével eljegyzett szűzhöz (Lk 1,27), hogy eljegyzettségével azt bizonyítsa, Mária valóságos ember volt. A születésről is megemlékezik az Írás, és azt mondja: „pólyába csavarta” (Lk 2,7), boldognak mondta az emlőket, amelyek szoptatták (Lk 11,27), és áldozatot ajánlottak fel, mert a szülött megnyitotta anyja méhét (Lk 2,23–24). Mindezen a szülő Szűz ismertetőjelei. Gábriel sem homályosan adott hírt neki, nem egyszerűen azt mondta: „aki benned születek”, nehogy valamilyen kívülről neki tulajdonított testre gondoljanak, hanem „aki tőled születik”, hogy természetes szülöttjének gondolják (Lk 1,35). Nyilván ezzel is természetére utalt, mert a szűznek nem lehet teje, ha nem szült, és nem lehet tejjel táplálni a testet, sem bepólyázni, sem jászolba fektetni (Lk 2,17), ha az előbb nem született meg a természet törvénye szerint. Ez pedig a nyolc nap múlva körülmetélt csecsemő, akit Simeon karjába vett, ez a felcseperedett gyermek, aki tizenkét éves lett, és harmincadik életévébe lépett. Nem az Ige megváltozott természetét metélték körül, mint némelyek vélik, hiszen az Ige természete nem változhat és nem másulhat meg, mert maga az Üdvözítő mondja: „Lássátok, lássátok, én vagyok, és nem változom” (MTörv 32,39). Pál pedig ezt írja: „Jézus Krisztus tegnap és ma ugyanaz, és mindörökké” (Zsid 13,8). De a körülmetélt, a hordozott, az evő, ivó, elfáradó, a fára felfeszített és szenvedő testben volt Istennek a szenvedéstől mentes, testetlen Igéje. Ezt a testet tették a sírboltba, miközben az Ige elment (noha a testtől nem vált el), hogy prédikáljon a „fogoly lelkeknek”, amint Péter mondja (1Pét 3,19).

Forrás: Alexandriai Szent Athanasziosz: Levél Epiktétosz korintusi püspökhöz 5 (Vanyó László fordítása)

2.2. Tanítóhivatali vonal

2.2.1. Pápai gondolatok

Szent II. János Pál pápa: *Dominum et vivificantem*

II. János Pál pápa enciklikája a Szentlélekről az Egyház és a világ életében

vö. Lk 2,19.51

16. Ez az út maga a Messiás. Az Ószövetségben a felkenés a Lélek adományának külső szimbóluma volt. A Messiás – sokkal inkább, mint bármely ószövetségi felkent személy – az egyedüli nagy „Fölkent”, *kit maga az Isten kent fel*. Fölkent abban az értelemben, hogy Isten Lelkének teljességét birtokolja. Ő lesz a közvetítő is, aki ezt a Lelket az egész népnek szétosztja (ajándékozza). Erről szólnak a próféta további szavai:

„Az Úr lelke van rajtam,
mert felkent engem az Úr,
elküldött engem, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek,
meggyógyítsam a megtört szívűeket,
szabadulást hirdessek a foglyoknak,
szabadságot a bezártaknak,
hogy hirdessem az Úr megszentelődésének esztendejét.”¹

A Fölkent „*az Úr lelkével*” együtt kapott küldetést: Most maga Isten, az Úr küld a lelke által”.² Izaiás könyve szerint a Fölkent és az Úr lelkével együttesen küldött *Isten kiválasztott Szolgája*, akin Isten lelke nyugszik:

„Íme a szolgám, akit támogatok,
a választottam, akiben kedvem telik.

Kiárasztom rá lelkemet.”³

Köztudottan Izaiás könyve az Úr Szolgáját úgy nyilatkoztatja ki, mint a Fájdalmak férfiát: mint *a Messiást, aki szenvedett a világ bűneiért*.⁴ És egyúttal ő az, kinek küldetése *elhozza az egész emberiség számára az üdvösség gyümölcsét*.

„Igazságot visz majd ő a nemzeteknek...”⁵ azért „...tettelek a nép szövetségévé, a nemzetek világosságává...”⁶ „...hogy üdvösségem eljusson a föld határáig”.⁷

¹ Iz 61,1

² Iz 48,16

³ Iz 42,1

⁴ vö. Iz 53,5-6.8

⁵ Iz 42,1

Mert

„A lelkem, amely rajtad nyugszik,
és szavaim, amelyeket ajkadra adtam,
nem hagyják el ajkadat,
sem gyermekeid ajkát,
sem gyermekeid gyermekeinek ajkát,
mostantól mindörökre – mondja az Úr.”⁸

Az itt idézett prófétai szövegeket az *evangéliumok fényében* kell olvasnunk, mint ahogyan az Újszövetség is az Ószövetség eme csodálatos szövegeiben különös megvilágítást nyer. A próféta a Messiást úgy ábrázolja, mint aki a *Szentlélek erejében jön, aki magában hordja ennek a Léleknek a teljességét mások részére is, Izraelnek, minden népnek, az egész emberi nem számára.* A Szentlélek teljességét sokfajta ajándék követi, az üdvösség adományai, amelyek különösen a szegényeknek és a szenvedőknek szólnak, és mindenkinek, aki szívét ezeknek az adományoknak kitarja – gyakran életük fájdalma tapasztalatával; de mindenekelőtt azzal a belső készséggel, amely a hitből ered. Az agg Simeon, „igaz és istenfélő ember”, akit a „Szentlélek töltött el”, amikor Jézust a templomban bemutatták, megpillantotta benne „az üdvösséget, amely minden nép számára készült”, de azt a szenvedést is – a keresztet – , melyet édesanyjával együtt el kell viselnie.⁹ Még mélyebben megértette ezt Szűz Mária – aki „a Szentlélektől foganta őt”¹⁰ – , amikor szívében gyakran elgondolkozott a Messiás misztériumáról, amelynek ő is részese lett.¹¹

Szent II. János Pál pápa: Redemptoris mater

II. János Pál pápa enciklikája a Boldogságos Szűz Máriáról a zarándok Egyház életében

vö. Lk 2,19.51

20. Lukács evangéliuma elmondja azt az esetet, amikor „egy asszony a tömegből odakiáltott” Jézusnak, mondván: „boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál”.¹² Ez a dicséret nyilván Máriának, Jézus test szerinti édesanyjának szól. Jézus anyját ez az asszony talán nem is ismerte személyesen. Amikor Jézus

⁶ Iz 42,6

⁷ Iz 49,6

⁸ Iz 59,21

⁹ vö. Lk 2,25-35

¹⁰ vö. Lk 1,35

¹¹ vö. Lk 2,19.51

¹² Lk 11,27

megkezdte messiási művét, Mária nem követte őt, hanem otthon maradt Názáretben. Mondhatjuk, hogy ennek az ismeretlen asszonynak a szavai emelték ki Máriát addigi rejtettségéből.

Ezek a szavak, legalább egy pillanatra, felvillantották a tömeg előtt Jézus gyermekségének evangéliumát. Ez az az evangélium, amelyben Mária mint anya van jelen, mint aki Jézust méhében hordta, a világra hozta és anyai szeretettel gondozta: a tápláló anya tehát, akire ez az asszony a tömegből felhívja a figyelmet. *Ez által az anyaság által Jézus – a Magasságbeli Fia¹³ – valóban az ember fia. „Test”, mint minden ember: „Ige, aki testté lett”.¹⁴ Test és vér Máriából!¹⁵*

Az asszony áldására, mely test szerinti édesanyjának szólt, Jézus sajátosan válaszolt: „Hát még azok milyen boldogok, akik hallgatják az Isten szavát, és hűségesek is maradnak hozzá”.¹⁶ A testi anyaság helyett arra a titokzatos lelki kötődésre akar itt rámutatni Jézus, amely Isten szavának hallásából és követéséből ered.

Ugyanez az utalás a lelki javak területére még jobban kitűnik Jézusnak egy másik válaszából, melyet a szinoptikusok jegyeztek fel. Amikor Jézusnak jelentették, hogy „kinn állnak anyád és rokonaid, és látni szeretnének”, ő ezt válaszolta: „Az én anyám és az én testvéreim azok, akik hallgatják és megtartják Isten igéjét”.¹⁷ Ezt akkor mondta, amikor „végighordozta tekintetét a körülötte ülőkön” – olvassuk Márknál,¹⁸ Máténál pedig amikor „kitárta tanítványai felé karját”.¹⁹

Ezek a kijelentések összefüggnek azzal a válasszal, amelyet a tizenkét éves Jézus adott Máriának és Józsefnek, miután harmadnapra rátaláltak a jeruzsálemi templomban.

Amikor Jézus elhagyta Názáretet, és nyilvános működését megkezdte egész Palesztinában, csakis és kizárólag azzal foglalkozott, „ami az Atyáé”.²⁰ Hirdette az országot, az „Isten országát” és „az Atya dolgait”. Ezek új perspektívát és értelmet adnak mindennek, ami emberi, így az emberi célokra és feladatokra vonatkozó

¹³ vö. Lk 1,32

¹⁴ Jn 1,14

¹⁵ „Krisztus igazság, Krisztus test: Krisztus igazság Mária lelkében, Krisztus test Mária méhében.” PL 46:938. (Szent Ágoston: Sermo 25,7)

¹⁶ Lk 11,28

¹⁷ vö. Lk 8,20-21

¹⁸ 3,32-34

¹⁹ 12,47-49

²⁰ vö. Lk 2,49

kapcsolatoknak is. Ebben az új dimenzióban a testvériség is más jelentést kap, mint a vér szerinti testvériség, mely azonos szülőktől való leszármazást jelent. *Sőt Isten országának keretében, Isten atyaságának fényében még az „anyaság” is más jelentést kap. A Lukácsnál található szavakkal Jézus az anyaságnak ezt az új jelentését tanítja.*

Eltávolodik ezzel attól, aki az anyja, a test szerinti anyja? Ott akarja hagyni őt a rejtettség árnyékában, melyet Mária maga választott? Még ha a szavak hangzása szerint így is tűnne, hangsúlyoznunk kell, hogy az az új és másfajta anyaság, amelyről Jézus tanítványainak beszél, különös módon éppen Máriára vonatkozik. Nemde Mária *az első azok között, akik „Isten szavát hallgatják és megtartják”*? És nem rá vonatkozik mindenekelőtt Jézusnak az a válasza, amelyet a tömegből felkiáltó asszony áldásként mondott szavaira adott? Kétségtelen, hogy Mária a legméltóbb ezekre az áldó szavakra már csak azért is, mert test szerint Jézus édesanyja lett (boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál), de főként azért, mert a híradás első pillanatában elfogadta az Úr szavát, mert hitt neki, mert *Isten iránt engedelmes volt*, mert a szavakat „megőrizte” és „szívében gyakran elgondolkodott rajtuk”,²¹ és egész életével meg is valósította azokat. Ezért mondhatjuk: a Jézustól hallott dicséret egyáltalán nincs ellentétben – a látszat ellenére sem – azzal, amit az ismeretlen asszony fejezett ki, hanem a kettő pontosan Szűz Máriában találkozik, aki egyedül nevezte magát az „Úr szolgálójának”.²² Ha igaz, hogy „boldognak hirdeti őt minden nemzedék”,²³ elmondhatjuk, hogy az az ismeretlen „asszony a tömegből” volt az első, aki, bár nem tudatosan, de elsőként erősítette meg a Magnificat prófétai sorát, elindítván ezáltal a Magnificat énekét minden századokra.

Ha Mária *hite révén* az örök Fiú testi anyja lett, akit a Szentlélek erejében az Atyától kapott szüzességének sértetlenségében, akkor ugyanabban a hitben felfedezte és elfogadta az anyaságnak azt a másik dimenzióját is, melyet Jézus messiási küldetése során kinyilatkoztatott. Elmondhatjuk, hogy az anyaságnak ez a fogalma már kezdettől, azaz fiának fogantatása és születése pillanatától Mária sajátja volt. Ettől fogva volt az, „aki hitt”. De amikor szemei előtt és lelkében feltárult fia messiási küldetése, önmagától vált egyre nyitottabbá arra az „új” anyaságra, amely az ő, fia melletti szerepét feltárta. Nemde már kezdetben, azaz a hírüladás idején kimondta: „Íme az Úr szolgáló leánya; legyen nekem a te igéd szerint”?²⁴ Mária egyre jobban és átfogóbban hallotta azt az igét, egyre világosabbá vált előtte – oly mértékben, „mely

²¹ vö. Lk 1,38.45; 2,19.51

²² Lk 1,38

²³ vö. Lk 1,48

²⁴ Lk 1,38

meghalad minden értelmet”²⁵ – az élő Isten kitárulkozása. Bizonyos értelemben így vált fiának első „tanítványává” az anya, Mária, akinek először szólt: „Kövess engem”, előbb, mint az apostoloknak vagy bárki másnak.²⁶

Lk 2,19

26. Az Egyház, amelyet Krisztus az apostolokra épített, pünkösdkor ébredt tudatára Isten nagy tetteinek, amikor az utolsó vacsora termében összegyűlve „mindannyiukat eltöltötte a Szentlélek, és különböző nyelveken kezdtek beszélni, úgy, ahogy a Lélek szólásra indította őket.”²⁷ Ebben a pillanatban indult el az Egyház a hitnek azon az útján, mely emberek és népek történetén átvezető zarándokút. Tudjuk, hogy ennek az útnak a kezdeténél jelen van Mária, ott látjuk őt az apostolok között, az utolsó vacsora termében, „amint imádkozik és esdekel az ajándékért: a Szentlélekért”.²⁸

Ám az ő hitbéli útja bizonyos értelemben hosszabb volt. A Szentlélek már leszállt reá, kinek ő az angyali üdvözetkor hűséges jegyese lett, mert az igaz Isten örök szavát elfogadta, „értelmével és akaratával teljesen meghódolt a kinyilatkoztató Isten előtt”,²⁹ és ezért válaszolta az angyalnak: „Íme, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.” Máriának – kit az utolsó vacsora termében imádkozva látunk – a hitbéli útja hosszabb, mint az ott egybegyűltéké: Mária „előttük” halad és „megelőzi” őket³⁰ A jeruzsálemi pünkösöd nemcsak a kereszthalállal készítettet elő, hanem már az angyali üdvözet által is. Az utolsó vacsora termében egymásba torkollik Mária és az Egyház hitének útja. Milyen módon?

Azok között, akik az utolsó vacsora termében állhatatosan imádkoztak és felkészültek arra, hogy „az egész világra” elmenjenek a Szentlélek vétele után, voltak egyesek, akiket Jézus maga hívott, amikor Izraelben megkezdte működését. Tizenegyet közülük apostolokká rendelt, és nekik adta át azt a küldetést, amelyet magától az Atyától kapott: „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket”.³¹ Negyven nappal később, az Atyához való visszatérése előtt, hozzáfűzte: „amikor leszáll rátok a Szentlélek, erő tölt el benneteket és tanúim lesztek... egész a

²⁵ vö. Ef 3,19

²⁶ vö. Jn 1,43

²⁷ ApCsel 2,4

²⁸ LG 59.

²⁹ vö. DV 5.

³⁰ vö. LG 63.

³¹ Jn 20,21

föld végső határáig”.³² Az apostoloknak ez a küldetése akkor kezdődött, amikor Jeruzsálemben az utolsó vacsora terméből kiléptek. Megszületett az Egyház, és növekedni kezdett azáltal, hogy Péter és a többi apostol tanúbizonyságot tett a megfeszített és föltámadt Krisztusról.³³

Mária nem kapta meg közvetlenül ezt az apostoli küldetést, nem volt azok között, kiket Jézus megbízott, hogy az egész világra elmenve, minden embert tanítványává tegyenek.³⁴ De ott volt a teremben, ahol az apostolok arra készültek, hogy átvegyék a Szentléleknek, az igazság lelkének ezt a küldetését. Ő ott volt velük. Állhatatos volt közöttük az imában mint „Jézus anyja”,³⁵ azaz, mint a megfeszített és föltámadt Krisztus anyja. Az első kis közösség, melynek tagjai hittel tekintenek fel „Jézusra, az üdvösség szerzőjére”,³⁶ tudta, hogy Jézus Mária fia volt és Mária Jézus anyja, és hogy ő Fogantatásának és születésének első percétől fogva Jézus misztériumának különleges tanúja volt, tanúja annak a titoknak, amely szemek előtt a kereszten vált ismeretessé és a föltámadásban nyert megerősítést. Az Egyház tehát kezdettől fogva Jézus által nézett Máriára, mint ahogyan Mária által Jézusra. Ő volt az Egyház számára akkor (s azóta is) Jézus gyermekségének, názáreti rejtett életének egyedüli tanúja, hiszen „mindent emlékezetébe vésett, amit mondtak, és szívében gyakran elgondolkodott rajtuk”.³⁷

Abban az időben és mindenkor az Egyház úgy tekintette Máriát, mint „aki boldog, mert hitt”: elsőként hitt. A hírüladás és fogantatás percétől, a betlehemi istállóban való születés órájától kezdve Mária lépésről lépésre követte Jézust a hit anyai zarándokútján. Évről évre követte őt názáreti rejtett életében, sőt még akkor is követte, amikor külsőleg elváltak, mert Jézus Izraelben kezdett „működni és tanítani”;³⁸ követte őt egészen a Golgotán történt tragikus eseményekig. Akkor azonban, amikor Mária az Egyház kezdetekor az apostolokkal a jeruzsálemi utolsó vacsora termében tartózkodott, megerősödött a hite, amely az angyali üdvözlés szavaiból született. Az angyal akkor azt mondta neki: „Gyermekeket fogansz, fiút szülsz, és Jézusnak fogod nevezni. Fiad nagy lesz és... uralkodni fog Jákob házán örökké, s országának nem lesz vége”. A kálváriai események ezt az ígéretet homályba vonták, de Mária hite a keresztnél sem aludt ki. Ő ott is az volt (miként

³² ApCsel 1,8

³³ vö. ApCsel 2,31-34; 3,15-18; 4,10-12; 5,30-32

³⁴ Mt 28,19

³⁵ ApCsel 1,13-14

³⁶ vö. LG 9.

³⁷ Lk 2,19; vö. 2,51

³⁸ vö. ApCsel 1,1

Ábrahám), aki „a remény ellenére is reménykedve hitt”.³⁹ És íme a föltámadás után a remény levette a fátyolt, megmutatta igaz arcát, és az *ígéret*ek kezdtek valóra válni. Jézus, mielőtt visszatért volna az Atyához, ezt mondta apostolainak: „Menjetek tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket... s én veletek vagyok mindennap a világ végéig”.⁴⁰ Így beszélt az, aki föltámadásával bizonyította a halál feletti győzelmét, mint annak az országnak uralkodója, amelynek az angyal ígérete szerint „nem lesz vége”.

Szent II. János Pál pápa: Redemptoris custos

II. János Pál pápa apostoli buzdítása Szent József személyéről, valamint Jézus Krisztus és az egyház életében kifejtett tevékenységéről

vö. Lk 2,15-16

10. Szent József „az Istenben öröktől fogva elrejtett misztérium” letéteményese, és amikor érkezett „az idők teljessége”, a misztérium az ő és Mária szeme előtt kezdett beteljesedni a *betlehemi éjszakán*. József Máriával együtt az Isten Fia világra jöttek kivételes tanúja. Lukács ezt írja: „*Ott tartózkodásuk alatt érkezett a szülés ideje. Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott neki hely a szálláson*” (Lk 2,6-7).

József szemtanúja volt ennek a születésnek, amely emberileg megalázó külső körülmények között történt és ezzel első meghirdetése annak a „kiüresítésnek” (vö. Fil 2,5-8), amelyet Krisztus a bűnök bocsánataért önként vállalt magára. József ugyanígy tanúja volt a *pásztorok imádásának*, akik, mivel az angyal közölte velük a nagy örömhírt (vö. Lk 2,15-16), rátaláltak Jézus születésének helyére. Később pedig tanúja volt a *napkeleti bölcsek hódolatának* (vö. Mt 2,11).

Szent II. János Pál pápa: Veritatis splendor

II. János Pál pápa enciklikája a Katolikus Egyház minden püspökének az Egyház erkölcsstanának

néhány alapvető kérdéséről

vö. Lk 2,19

³⁹ Róm 4,18

⁴⁰ Mt 28,19-20

120. Mária az Irgalmasság Anyja azért is, mert Jézus rábízta Egyházát és az egész emberiséget. A kereszt lábánál, amikor Jánost fiává fogadja, amikor Krisztussal együtt az Atya bocsánatát kéri azok számára, akik nem tudják, mit cselekszenek (vö. Lk 23,34) Mária tökéletes tanulékonyssággal a Szentlélek felé megtapasztalja Isten szeretetének gazdagságát és egyetemességét. Ez a szeretet kitágítja a szívét és alkalmassá teszi arra, hogy átölelje az egész emberi nemet. Ily módon mindannyiunk és mindegyikünk Anyja lett, anya, aki megszerzi nekünk az isteni irgalmasságot.

Mária az erkölcsi élet világító és vonzó példája: „az ő élete tanítás mindenkinek” – írja Szent Ambrus⁴¹. A szüzekhez beszél, de tágabb horizonton mindegyikünkhöz szól: „A tanító nemességét elsősorban lángoló tanulási vágyának köszönheti. És ki nemesebb Isten Anyjánál, vagy ki ragyogóbb nála, akit maga a Ragyogás választott ki?” Mária szabadságát azáltal éli és valósítja meg, hogy Istennek ajándékozza magát és befogadja Isten ajándékát. Szűzi méhében őrzi Isten emberré lett Fiát a születéséig, ápolja, neveli és kíséri a szabadságnak azzal a végső gesztusával, mely saját életének teljes föláldozása. Önmaga elajándékozásával Mária teljesen az önmagát az embereknek ajándékozó Isten tervének részévé válik. Befogadván és forgatván a szívében azokat az eseményeket, melyeket nem mindig értett meg (vö. Lk 2,19), mindazok példaképe lett, akik hallgatják Isten igéjét és meg is tartják azt (vö. 11,28); és megérdemli a „Bölcsesség széke” megszólítást. Ez a Bölcsesség maga Jézus Krisztus, Isten örök Igéje, aki kinyilatkoztatja és állandóan teljesíti az Atya akaratát (vö. Zsid 10,5-10). Mária minden embert arra hív, hogy fogadja be ezt a bölcsességet. Felénk is azt mondja, amit a kánai menyegzőn a szolgálóknak mondott: „Bármilyenek nektek, tegyétek meg!” (Jn 2,5)

Mária megosztja velünk az emberi állapotot, de teljesen áttetsző Isten kegyelme számára. Mivel nem ismeri a bűnt, képes együttérezni minden gyöngeséggel. Megérti a bűnös embert és anyai szeretettel szereti. Éppen ezért az igazság oldalán áll, és osztozik az Egyházzal abban a gondban, hogy mindenkinek és mindig hirdesse az erkölcsi követelményeket. Ugyanezért nem engedi, hogy a bűnös ember abba ringassa magát, hogy az szereti jobban, aki igazolja a bűnét, mert tudja, hogy ily módon erejét vesztené az Ő Fiának, Krisztusnak áldozata. Az embert semmiféle föloldozás – bármely tetszetős filozófiai vagy teológia tanítás kínálja föl – nem tudja igazán boldoggá tenni: csak a föltámadott Krisztus keresztje és dicsősége tud békét adni lelkiismeretének és üdvösséget adni életének.

⁴¹ PL 16:222 (De virginibus II,15).

Ó Mária, irgalmasság Anyja,
tekints mindannyiunkra,
hogy Krisztus keresztje erejét ne veszítse,
hogy az ember le ne tévedjen a jó útvjáról,
el ne veszítse büntudatát,
gyarapodjék reménye Istenben,
aki „gazdag az irgalmában” (Ef 2,4),
szabadon tegye jó cselekedeteit,
melyeket Ő előre elrendelt (vö. 2,10),
és így egész életével
„dicsőségének dicsérete legyen” (vö. 1,12).

XVI. Benedek pápa: Sacramentum caritatis

XVI. Benedek pápa szinódus utáni apostoli buzdítása a püspökökhöz és papokhoz, a szerzetesekhez és szerzetesnőkhöz, és a világi krisztushívőkhöz az Eucharistiáról, az Egyház életének és küldetésének forrásáról és csúcspontjáról

vö. Lk 2,19.51

Az Eucharisztia és Szűz Mária

33. Az Eucharisztia és az egyes szentségek kapcsolatából és a szent misztériumok eszkatologikus jelentéséből kirajzolódik a keresztény lét teljes arca, mely arra hivatott, hogy minden pillanatban lelki kultusz, önmagából följajánlott, Istennek kedves áldozat legyen. És ha igaz, hogy mi valamennyien még úton vagyunk reményünk teljes beteljesedése felé, ez nem zárja ki azt, hogy már most hálával ismerjük el, hogy mindaz, amit Isten nekünk ajándékozott, teljesen megvalósult Szűz Móriában, Isten Anyjában és a mi anyánkban: az ő testben és lélekben történt mennybevétele számunkra a biztos remény jele, mert nekünk, akik az időben zarándokolunk, mutatja azt az eszkatologikus célt, melyet az Eucharisztia szentsége már most megízleltet velünk.

A szentséges Szűzben látjuk tökéletesen megvalósulva azt a szentségi módozatot is, mellyel Isten közeledik a maga üdvözítő kezdeményezésével az emberhez és átöleli őt. Az angyali üdvözlettől pünkösdig a Názáreti Mária úgy jelenik meg, mint akinek a szabadsága teljesen Isten akaratának rendelkezésére áll. Az ő szeplőtelen fogantatása az isteni szó iránti feltétlen tanulékonyágában mutatkozik meg egész különlegesen. Az engedelmes hit határozza meg egész életét minden pillanatában

Isten tevékenysége előtt. A figyelmesen hallgató Szűz teljes összhangban él az isteni akarattal; őrzí a szívében az Istentől jött szavakat, s mozaikszemekként összerakva azokat, tanulja egyre mélyebben megérteni a hallottakat (vö. Lk 2,19.51); Mária a nagy Hívő, aki teljes bizalommal Isten kezébe adja magát és ráhagyatkozik az Ő akaratára.⁴² Ez a misztérium egyre intenzívebbé vált, egészen addig, hogy teljesen beleolvadt Krisztus megváltó küldetésébe. Miként a II. Vatikáni Zsinat tanítja, „maga a Boldogságos Szűz is a hit zarándokútját járta, Fiával való egybetartozását hűségesen vállalta egészen a keresztségig, mely alatt az isteni terv szerint ott állt (vö. Jn 19,25), meggyötört szíve egygyé forrt a szenvedésben Egyszülöttjével, akinek áldozatához anyai lélekkel csatlakozott, szeretetből beleegyezve a tőle született áldozati Bárány föláldozásába; végül maga Jézus Krisztus a kereszten haldokolva anyául adta őt a tanítványnak: >Asszony, íme a te fiad!< (vö. Jn 19,26-27.)”⁴³ Mária az angyali üdvözlés pillanatától a keresztségig hallgatta az Igét, aki benne testté lett, s végül elnémult a halál hallgatásában. Végül ő az, aki karjaiba vette a föláldozott, immár élettelen testét annak, aki valóban szerette övéit, „mindvégig” (Jn 13,1). Ezért valahányszor az eucharisztikus liturgiában Krisztus testéhez és véréhez közeledünk, őhózzá is közeledünk, aki teljesen egyesülve vele, az egész Egyházzért magára vállalta Krisztus áldozatát. A Szinódusi Atyák joggal mondják, hogy „Mária indította el az Egyház részesedését a Megváltó áldozatában”.⁴⁴ Ő a szeplőtelen, aki föltételek nélkül elfogadja Isten ajándékát és így kapcsolódik az üdvözítés művéhez. A Názáreti Mária, a születő Egyház ikonja, a modellje annak, hogy miként vagyunk hivatva valamennyien befogadni azt az ajándékot, amit Jézus önmagából készít az Eucharishtiában.

XVI. Benedek pápa: Verbum domini

XVI. Benedek pápa Szinódus utáni apostoli buzdítása Isten szaváról az egyház életében és küldetésében a püspököknek, a klérusnak, az Istennek szentelt személyeknek és a laikus hívőknek

Lk 2,18.51

27. A Szinódusi Atyák kinyilvánították, hogy a XII. Gyűlés alapvető célja „megújítani az Egyház hitét Krisztusban”; ezért föl kell tekintenünk arra, akiben Isten Szavának és a hitnek a kölcsönössége tökéletesen megvilágosult, azaz Szűz Máriára, aki „a

⁴² vö. XVI. Benedek pápa: Homília (2005. XII. 8.): AAS 98 (2006), 15-16

⁴³ LG 58

⁴⁴ Propositio 4

szövetség szavára és a maga küldetésére adott igen-jével tökéletesen teljesíti az emberiség isteni hivatását”.⁴⁵ Az Ige által teremtett ember a maga tökéletes formáját Mária engedelmes hitében találja meg. Ő az angyali üdvözletől Pünkösdig úgy jelenik meg előttünk, mint az Isten akaratának teljesen rendelkezésére álló asszony. Ő a Szeplőtelen Fogantatás, Ő az, akit Isten „elhalmozott a kegyelemmel” (Lk 1,28: kegyelemmel teljes), feltétlenül tanulékony az Isteni Szó iránt (vö. Lk 1,38). Engedelmes hite minden pillanatban az isteni kezdeményezés szerint alakítja őt. A figyelmesen Istenre hallgató Szűz teljes összhangban él az Isteni Szóval; megőrzi szívében Fia életének eseményeit, és mint mozaikszemeket összerakja őket (Lk 2,18.51).⁴⁶

Napjainkban a hívőket rá kell vezetni arra, hogy jobban fölfedezzék a Názáreti Mária és az Isteni Szó hívő meghallása közötti kapcsolatot. Buzdítom a tudósokat is, hogy jobban mélyítsék el a mariológia és a Szó teológiája kapcsolatát. Ebből sok áldás fakadhat, mind a lelki élet, mind a teológiai biblikus tudományok számára. Mária hívő megértése ugyanis a krisztusi igazság bensőséges középpontjában van. Valójában ugyanis az Ige megtestesülése nem képzelhető el ennek a fiatal lánynak a szabadságától függetlenül, aki a maga beleegyezésével döntő módon közreműködött abban, hogy az Örökkévaló belépett az időbe. Mária az Egyház előképe Isten Szavának meghallásában, aki őbenne lett testté. Ugyanakkor Mária az Isten és az emberek iránti nyitottság szimbóluma is; a tevékeny odahallgatás, amely befogad, magáévá tesz, melyben a Szó az élet formálója lesz.

vö. Lk 2,19-51

Isten Szava és az Istennek szentelt élet

83. Az Istennek szentelt étellel kapcsolatban a Szinódus elsősorban arra emlékeztetett, hogy ez az életforma „Isten Szavának meghallásából születik, és az evangéliumot életszabályként fogadja el”.⁴⁷ A szűzi, szegény és engedelmes Krisztus követésében élt élet ily módon „Isten Szavának élő »egzegézise«”⁴⁸ A Szentlélek, kinek erejéből leírták a Bibliát, ugyanaz, mint aki „Isten Szavának új fényével világosítja meg a rendalapítókat. Ebből az isteni Szóból fakad minden karizma és

⁴⁵ Propositio 55

⁴⁶ vö. XVI. Benedek pápa: Sacramentum caritatis szinódus utáni buzdítás. (22. II. 2007), 33: AAS 99 (2007), 132–133

⁴⁷ Propositio 24

⁴⁸ XVI. Benedek pápa: Predigt am Fest der Darstellung des Herrn (2. II. 2008); AAS 100 (2008), 133; Vö. II. János Pál pápa: Vita consecrata apostoli levél (25. III. 1996), 82; AAS 88 (1996), 458–460

minden regula ezt akarja kifejezni”,⁴⁹ és ez indítja el a keresztény életnek az evangéliumi radikalizmus által meghatározott sajátos útjait. Szeretnék emlékeztetni arra, hogy a nagy monasztikus hagyományban a sajátos lelkiiségeknek mindig alkotóeleme volt a Szentírásról való elmélkedés, különösen a lectio divina formájában. A szerzetesi élet régi és új formái ma is arra hivatottak, hogy a lelki élet valódi iskolái legyenek, melyekben a Szentírást a Szentlélek szerint olvassák az Egyházban, úgy, hogy az Isten egész népe számára hasznos legyen. Ezért a Szinódus ajánlja, hogy a szerzetesi közösségekben soha ne hiányozzék az alapos képzés a Biblia hívő olvasására.⁵⁰

Szeretném közkinccsé tenni azt a figyelmet és hálát, melyet a Szinódus a kontemplatív szerzetek iránt tanúsított, melyek tagjai sajátos karizmájukkal napjaik nagy részét Isten Anyjának követésére szentelik, aki szüntelenül elmélkedve hallgatta Fia szavait és szemlélte a tetteit (vö. Lk 2,19-51), valamint a betániai Máriát, aki az Úr lábánál ülve hallgatta az Ő szavait (vö. Lk 10,38). Különösen is gondolok a klauzúras szerzetesekre és szerzetesnőkre, akik a világtól elzárkózva bensőségesebben egyesülnek Krisztussal, a világ Szívével. Az Egyháznak ma még inkább szüksége van azok tanúságtételére, akik elkötelezték magukat arra, hogy „semmit nem helyeznek Krisztus szeretete elé”,⁵¹ A mai világot gyakran eluralja a külső tevékenység, s ez a szétszóródás veszélyét hozza magával. A személtető szerzetesek és szerzetesnők a maguk imádságos életével, azzal, ahogyan hallgatják Isten Szavát és elmélkednek róla, emlékeztetnek rá, hogy nem csak kenyérrel él az ember, hanem minden szóval, mely Isten szájából származik (vö. Mt 4,4). Éppen ezért minden hívő jól gondolja meg, hogy ez az életforma „megmutatja a mai világnak azt, ami fontosabb, s végülis az egyetlen döntő dolog: van egy végső cél, melyért érdemes élni, azaz Isten és az Ő kifürkészhetetlen szeretete”.⁵²

Lk 2,19

87. A Szinódust előkészítő és a Szinóduson megfogalmazott dokumentumokban szó volt a Szentírás hívő és gyümölcsöző olvasásának különböző módszereiről. A legnagyobb figyelem mégis a lectio divinára irányult, mely valóban „képes föltárni a

⁴⁹ Szerzetesi Kongregáció: Neubeginn in Christus: Ein neuer Aufbruch des geweihten Lebens im dritten Jahrtausend (19. V. 2002), 24: Ench. Vat. 21, 447

⁵⁰ Vö. Propositio 24

⁵¹ Szent Benedek: Regula, IV,21: SC 181, 456–458

⁵² XVI. Benedek pápa: Ansprache beim Besuch der Abtei Heiligenkreuz (9. IX. 2007) in: AAS 99 (2007), 856

hívó előtt Isten Szavának kincstárát, de a találkozást is létre tudja hozni Krisztussal, az élő isteni Szóval.”⁵³ Szeretném ezért röviden fölidézni a lectio divina fontosabb lépéseit: a szöveg olvasásával, a lectióval kezdődik, mely fölveti a szöveg hiteles megismerésének a kérdését: mit mond a bibliai szöveg önmagában? Enélkül az a veszély fenyeget, hogy a szöveg mentségül szolgál arra, hogy soha ne lépjünk ki a saját gondolatainkból. Az olvasást követi a meditáció erről a kérdésről: mit mond a bibliai szöveg nekünk? Ezen a ponton mindenkinek személy szerint, de úgy is, mint egy közösség tagja, engednie kell, hogy a szöveg megérintse őt, és kérdéseket vessen föl, hiszen nem a múltban elhangzott, hanem a jelenben hangzó szavak szólnak hozzánk. Ezután érkezünk el az oratiohoz, az imádsághoz, mely erre a kérdésre felel: mit mondunk mi az Úrnak válaszul az Ő Szavára? Az imádság, mint kérés, közbenjárás, hálaadás és dicséret, az első mód, amellyel a Szó megváltoztat minket. Végül a lectio divina a kontemplációval zárul, melyben Isten ajándékként az Ő szemével nézzük és ítéljük meg a dolgokat, s föl tesszük magunknak a kérdést: a gondolkodás, a szív és az értelem milyen megtérését tárja tőlünk az Úr? Szent Pál a Rómaikhoz írt levelében mondja: „Ne hasonuljatok a világhoz, hanem gondolkodástokban megújulva alakuljatok át, hogy föl ismerjétek, mi az Isten akarata, mi a helyes, mi a kedves előtte és mi a tökéletes” (12,2). A kontempláció ugyanis arra irányul, hogy megtanítsa a dolgok Isten szerinti bölcs szemlélésére, és kialakítsa bennünk „Krisztus gondolkodását” (1Kor 2,16). Isten Szava itt megítélési szempontként jelenik meg: „eleven, átható és minden kétélű kardnál élesebb, behatol a lélek és szellem, az íz és a velő gyökeréig, megítéli a szív gondolatait és érzéseit” (Zsid 4,12). És tudni kell, hogy a lectio divina csak akkor fejeződik be, amikor elérkezik az actióhoz (cselekvéshez), mely a hívő lelket arra indítja, hogy a szeretetben ajándékozza oda magát másoknak. Ezeket a lépéseket szerves egységben leginkább Isten Anyjának alakjában találjuk meg. Ő, aki minden hívő számára az Isteni Szó tanulékony befogadásának a modellje, „mindezeket megőrizte a szívében, el-elgondokodva róluk” (Lk 2,19; vö. 2,51), és megtalálta azt a mélyben rejlő középpontot, mely Isten nagy tervében összefog minden látszólag széteső eseményt, cselekedetet és dolgot.⁵⁴ Emellett szeretném föl idézni, amit a Szinódus folyamán az atyák ajánlottak a személyes szentírásolvasással kapcsolatban: ez egyben búcsúnyerési lehetőség is az olvasó vagy az elhunytak javára.⁵⁵ A búcsú gyakorlata⁵⁶ magában foglalja a Krisztus

⁵³ Záróüzenet. III,9.

⁵⁴ Vö. Uaz.

⁵⁵ „Teljes búcsút nyerhet az a hívő, aki a Szentírás illetékes hatóságtól jóváhagyott szövegét Isten szavának kijáró tisztelettel és lelkiolvasmányként olvassa, legalább fél óráig; a rövidebb szentírásolvasással részleges búcsú nyerhető.” (1999. július 16), 30§ 1.

végtelen érdemeiről szóló tanítást, melyeket az Egyház mint a megváltás szolgálója kezel és alkalmaz, de a szentek közösségéről szóló tanítást is tartalmazza, és elmondja, „milyen szoros egységet alkotunk Krisztusban egymással, s az egyes hívők természetfölötti élete mennyire javára tud válni másoknak”.⁵⁷ Ebből a szempontból Isten Szavának olvasása segít a bűnbánat és megtérés útján, elmélyíti az Egyházhoz tartozást érzését, és bensőségesebb kapcsolatba hoz Istennel. Ahogyan Szent Ambrus mondja: „Amikor hittel kézbe vesszük a Szentírást és az Egyházzal együtt olvassuk, az ember újra Istennel sétál a paradicsomban”.⁵⁸

XVI. Benedek pápa: Porta fidei

XVI. Benedek pápa motu proprio kiadott apostoli levele, amellyel meghirdeti a Hit évét

vö. Lk 2,19.51

13. Ebben az évben döntő lesz felidéznünk hitünk történelmét, melyben megmutatkoznak az életszentség és a bűn közötti szakadék kifürkészhetetlen mélységei. Míg az életszentségben láthatóvá válnak azok a kincsek, amelyekkel férfiak és nők életük tanúságtételével hozzájárultak a közösség növekedéséhez és fejlődéséhez, a bűnnek folyamatos és őszinte megtérésre kell készítenie mindenkit, hogy megtapasztalhassák a mindenkire közeledő Mennyei Atya irgalmát.

Ez idő alatt tekintetünket Jézus Krisztusra, „ a hit szerzőjére és beteljesítőjére “ szegezzük (Zsid 12,2): benne talál beteljesedést az emberi szív minden vágyakozása és szorongása. A szeretet öröme, a szenvedés és fájdalom drámájára adott válasz, a kapott bántásokkal szembeni megbocsátás hatalma és az élet győzelme a halál üressége felett: mindez az Ő megtestesülésének misztériumában találja meg beteljesülését; emberré válásában, abban, hogy osztozik emberi gyöngeségünkben, hogy átalakítsa azt föltámadásának erejével. Ő, aki meghalt és föltámadott a mi üdvösségünkért, világítja meg teljesen hitünk példáit (a szenteket), akik meghatározták üdvösségünk kétezer évét.

Mária hittal fogadta az Angyal szavát és odaadó engedelmességgel hitt az üzenetnek, hogy Isten anyjává lesz (vö. Lk 1,38). Erzsébetet látogatva magasztaló énekkel

⁵⁶ vö. KEK 1471–1479.

⁵⁷ VI. Pál pápa: Indulgentiarum doctrina (1. I. 1967) in: AAS 59 (1967), 18–19. – Vö. Epistula 49, 3. in: PL 16, 1204A. – Vö. Istentiszteleti és Szentségi Kongregáció: Direktorium über die Volksfrömmigkeit und die Liturgie. Grundsätze und Orientierungen (17. XII. 2001), 197–202: Ench. Vat. 20, 2638–2643.

⁵⁸ Vö. Epistula 49, 3. in: PL 16, 1204A.

dicsőítette a Magasságbelit csodáiért, amelyeket azokban művel, akik benne bíznak (vö. Lk 1,46-55). Szüzességét megőrizve örömmel és megindultsággal hozta világra egyetlen Fiát (vö. Lk 2,6-7). Jegyesében, Józsefben bízva menekült Jézussal Egyiptomba, hogy mentse Heródes üldözése elől (vö. Mt 2,13-15). Ugyanezzel a hittel követte az Urat, amikor az prédikált, s vele maradt a Golgotán is (vö. Jn 19,25-27). Mária hittel ízlelte Jézus feltámadásának gyümölcseit, s mindent megőrizve szívében (vö. Lk 2,19.51) átadta a Tizenkettőnek, akik ott voltak vele együtt a Cönákulumban, hogy megkapják a Szentlelket (vö. ApCsel 1,14; 2,1-4).

Az apostolok hittel hagytak el mindent, hogy kövessék a Mestert (vö. Mk 10,28). Hittek szavának, amellyel meghirdette Isten jelenlévő Országát és az Ő személyében való beteljesedését (vö. Lk 11,20). Életközösségben voltak Jézussal, aki tanította őket, és új életszabályt adott nekik, melyről halála után megismerhették, hogy kik az Ő tanítványai (vö. Jn 13,34-35). Hittel mentek el az egész világra, engedelmeskedve a parancsnak, hogy minden teremtménynek hirdessék az evangéliumot (vö. Mk 16,15) és mindeneknek félelem nélkül hirdették a feltámadás örömhírét, melynek hiteles tanúi voltak.

A hitben képezték a tanítványok az Apostolok körül az első közösséget az apostoli tanításban, az imában, az Eucharisztia ünneplésében, és közösnek tekintve javaikat, enyhítették testvéreik ínségét (vö. ApCsel 2,42-47).

A vértanúk hittel adták oda életüket, hogy tanúskodjanak az evangélium igaz voltáról, mely átalakította és képessé tette őket arra, hogy üldözőiknek is megbocsátva eljussanak a szeretet legnagyobb fokára.

Férfiak és nők mindenüket elhagyva hittel szentelték életüket Krisztusnak, hogy egyszerűségben, evangéliumi engedelmességben, szegénységben és szűzi tisztaságban éljenek, és konkrét jelei legyenek az Úrra való várakozásnak, aki nem késlekedik eljövételével. Számtalan keresztény a hit erejével tevékenykedett az igazságosságért, azért, hogy az Úr szavait érvényre juttassák, aki azt mondta, hogy azért jött, hogy szabadulást hirdessen a foglyoknak, és meghirdesse az Úr kedves esztendejét mindenkinek (vö. Lk 4,18-19).

Évszázadokon át, a legkülönbözőbb korú férfiak és nők – akiknek neve föl van írva az Élet Könyvébe (vö. Jel 7,9; 13,8) –, vallották az Úr Jézus követésének szépségét, bárhová is szólította őket, hogy tegyenek tanúságot kereszténységükről: családban,

munkahelyen, közéletben, a karizmák és szolgálatok gyakorlásával, amelyekre meghívást kaptak.

Mi is hitben élünk: a saját életünkben és történelmünkben jelenlévő Urunk, Jézus eleven megismerésében.

Ferenc pápa: Evangelii gaudium

Ferenc pápa Az evangélium öröme kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban

Lk 2,19

288. Az Egyház evangelizáló tevékenysége egyfajta máriás stílussal rendelkezik. Valahányszor Máriára tekintünk, újra felébred bennünk a gyengédség és a szeretet erejébe vetett hit. Benne látjuk, hogy az alázat és a gyöngédség nem a gyengék, hanem az erősek erénye, akiknek ahhoz, hogy fontosnak érezzék magukat, nincs szükségük arra, hogy rosszul bánjanak másokkal. Rá tekintve felfedezzük, hogy ő, aki Istent magasztalta azért, mert „letaszította trónjukról a hatalmasokat” és „a gazdagokat üres kézzel küldte el” (Lk 1,52-53), ugyanaz, mint aki az otthon melegét biztosítja igazságosságkeresésünknek. Ő az is, aki „szívében el-el gondolkodva” (Lk 2,19) gondosan megőrzött mindent. Mária képes felismerni Isten Lelkének nyomait a nagy eseményekben, és azokban is, amelyek felfoghatatlannak látszanak. Szemléli Isten misztériumát a világban, a történelemben, minden egyes ember hétköznapi életében. Ő az imádkozó és dolgozó názáreti asszony, de a figyelmes Miaszonyunk is, aki „sietve” (Lk 1,39) útra kel falujából, hogy másokon segítsen. Az igazságosságnak és gyöngédségnek, a szemlélődésnek és a mások felé való úton levésnek ez a fajta dinamikája teszi őt az Egyház mintaképévé az evangelizáció számára. Kérjük őt: anyai imádságával segítsen, hogy az Egyház sokak otthonává, minden népek anyjává váljon, és tegye lehetővé egy új világ születését. A Feltámadott mérhetetlen bizalommal és sziklaszilárd reménnyel eltöltő hatalommal azt mondja nekünk: „Íme, újjáteremtek mindent” (Jel 21,5). Máriával együtt haladjunk bizalommal ezen ígéret felé és mondjuk:

*Szűz és Anya, Mária,
te, aki a Lélektől indítva
befogadtad az élet Igéjét*

*alázatos hited mélységébe,
amelyet maradéktalanul odaajándékoztál az Örökkévalónak,
segíts, hogy kimondjuk a mi „igenünket”,
most, amikor minden eddiginél jobban
meg kell szólaltatnunk Jézus örömhírét.*

*Te, aki beteltél Krisztus jelenlétével,
örömet vittél Keresztelő Jánosnak,
aki felujjongott anyja méhében.
Te ujjongó lélekkel énekeltél
az Úr csodálatos tetteiről.*

*Te, aki szilárd maradtál a kereszt alatt
rendíthetetlen hiteddel,
és megkaptad a feltámadás örömteli vigasztalását,
összegyűjtötted a tanítványokat a Lélek várásában,
hogy megszülessen az evangelizáló Egyház.*

*Nyerd el számunkra a feltámadottak új lelkesedését,
hogy elvigyük mindenkinek
a halált legyőző élet evangéliumát.
Adj nekünk szent bátorságot új utak kereséséhez,
hogy mindenkihez eljuthasson
a soha el nem múló szépség ajándéka.*

*Te, a figyelmes hallgatás és szemlélődés Szüze,
a szeretet Anyja, az örök menyegző Menyasszonya,
járd közben az Egyházért,
amelynek te a legtisztább ikonja vagy,
hogy soha be ne zárkózzon
és meg ne álljon
az ország felépítésére irányuló szenvedélyében.*

*Az új evangelizáció Csillaga,
segíts nekünk, hogy felragyogjunk a közösség,
a szolgálat, a lángoló és nagylelkű hit,
az igazságosság és a szegények iránti szeretet tanúságtételében,*

*hogy az evangélium öröme
eljusson a föld végső határáig,
és annak egyetlen peremvidéke se nélkülözze világosságát.*

*Az élő evangélium Anyja,
a kicsinyek örömének forrása,
könyörögj érettünk!
Ámen. Alleluja.*

Ferenc pápa: Laudato si'

Ferenc pápa Áldott légy kezdetű enciklikája, a közös otthon gondozásáról

vö. Lk 2,19.51

241. Mária, az anya, aki Jézust gondozta, most anyai szeretettel és fájdalommal ennek a sérült világnak viseli gondját. Ahogyan egykor átszúrt szívvel siratta Jézus halálát, most együtt érez a megfeszített szegényeknek és e világ emberi hatalom által elpusztított teremtményeinek szenvedésével. Ő teljesen átalakulva együtt él Jézussal, és minden teremtmény az ő szépségéről énekel. Ő a „napba öltözött” asszony, „lába alatt a holddal, fején pedig tizenkét csillagból álló koszorúval” (Jel 12,1). Felvéve a mennybe az egész teremtett világ Anyja és Királynéja. Megdicsőült testében, a feltámadt Krisztussal együtt, a teremtés egy része elérte szépségének teljességét. Ő nemcsak szívébe rejtette Jézus egész életét, melyet gondosan „megőrzött” (vö. Lk 2,19.51), hanem most már megérti minden dolog értelmét is. Ezért kérhetjük, hogy segítsen ezt a világot bölcsebb szemmel néznünk.

Ferenc pápa: Üzenet a 32. ifjúsági világnapra

Nagy dolgokat tett velem a Mindenható (Lk 1,49)

vö. Lk 2,19.51

Maradjunk kapcsolatban, Mária példáját követve

Azt mondja Máriáról az evangélium, hogy megőrizte mindezeket, és elgondolkodott róluk szívében (vö. Lk 2,19.51). Ez az egyszerű názáreti lány példájával megtanítja nekünk megőrizni emlékezetünkben az élet eseményeit, de azt is, hogy összerakjuk azokat, hogy a töredékeket egymáshoz illesszük, hiszen

együttesen mozaikot alkothatnak. Hogyan gyakorolhatjuk ezt konkrétan? Adok egy-két tanácsot.

Minden nap végén megállhatunk néhány percre, hogy visszaemlékezzünk a nap szép perceire, a kihívásokra, arra, ami jól és arra, ami rosszul ment. Így – Isten előtt és önmagunk előtt – kinyilváníthatjuk érzelmeinket: a hála, a bűnbánat, az Istenre hagyatkozás érzelmeit, és ha akarjátok, fel is jegyezhetitek ezeket egy füzetbe, egyfajta lelki naplóba. Ezt jelenti az imádkozás az életben, az étellel és az életről, és biztosan segít majd nektek jobban felismerni azokat a nagy dolgokat, amelyeket az Úr tesz valamennyitekért. Ahogyan Szent Ágoston mondta: Istent emlékezetünk széles mezején találhatjuk meg (vö. Vallomások, X. könyv, 8, 12).

Ha olvassuk a Magnificatot, észrevehetjük, mennyire ismerte Mária Isten szavát. Az ének minden versének megvan a párhuzama az Ószövetségben. Jézus fiatal édesanyja jól ismerte népének imádságait. Biztos, hogy szülei, nagyszülei tanították meg neki. Mennyire fontos, hogy az egyik nemzedék átadja a hitet a másiknak! Kincs rejtőzik az elődeink által tanított imákban, abban az egyszerűek kultúrájában megélt lelkeségben, amelyet népi vallásosságnak hívunk. Mária egybegyűjti népe hitének örökségét, egészen saját énekévé formálja azt, amely az egész Egyház éneke is. Az egész Egyház vele együtt énekl. Hogy ti, fiatalok is olyan Magnificatot tudjatok énekelni, amely egészen a tiétek, és hogy életeteket ajándékol tudjátok adni az egész emberiségnek, döntő fontosságú, hogy hozzákapcsolódjatok a történelmi hagyományhoz és az előttek járók imájához. Ebből is látszik, mennyire fontos, hogy jól ismerjétek a Bibliát, Isten szavát, hogy mindennap olvassátok és összevegyétek életetekkel, hogy a mindennapi eseményeket annak fényében értelmezzétek, amit az Úr mond nektek a Szentírásban. Az imádságban és a Biblia imádságos olvasásában (az úgynevezett lectio divinában) Jézus felmelegíti majd a szíveteket, megvilágítja lépteiteket, életetek sötét időszakában is (vö. Lk 24,13–35).

Mária arra is megtanít minket, hogy eucharisztikus magatartással éljünk, vagyis hogy hálát adjunk, dicsőítsük Istent, és ne csak a nehézségekre figyeljünk. Az életnek olyan a dinamikája, hogy a mai kérések a holnapi hálaadások okaivá válnak. Így a szentmisén való részvételek és a kiengesztelődés szentségéhez való járulásotok egyszerre lesz végpont és kiindulópont: életetek mindennap megújul a bocsánatban, és a Mindenhatóhoz szálló örök dicsőítő énekké válik. „Bízatok Isten emlékezetében: [...] az ő memóriája az ő együttérző, gyengéd szíve, amely örül annak, hogy véglegesen kitörölheti bennünk a rossz minden nyomát” (Homília az

Láttuk, hogy a Magnificat akkor fakad Mária szívéből, amikor találkozik idős unokanővérével, Erzsébettel, aki a maga hitével, éleslátásával és szavaival segíti a Szüzet, hogy jobban megértse Isten benne való működésének, valamint a rábízott küldetésnek a nagyságát. És bennetek tudatosodott-e már, micsoda rendkívüli gazdagság forrása a fiatalok és az idősek találkozása? Mennyire becsülitek meg az időseket, a nagyszüleiteket? Teljesen jogosan vágytok arra, hogy „kirepüljete”, nagy álmokat dédelgettek szívetekben, de szükségetek van az idősek bölcsességére és látásmódjára. Miközben odatárjátok szárnyaitokat a szélnek, fontos, hogy felfedezzétek gyökereiteket, és meghallgassátok az előttetek járók tanúságtételét. Értelemmel rendelkező jövő építéséhez ismernetek kell a múlt eseményeit, és azokat illetően állást is kell foglalnotok (vö. Amoris laetitia apostoli buzdítás, 191., 193.). Nektek, fiataloknak, megvan az erőtök, az időseknek pedig megvan az emlékezetük és a bölcsességük. Ahogyan Mária Erzsébethez: fordítsátok tekinteteket az idősek, a nagyszülők felé. Olyan dolgokat mondanak majd nektek, amelyek fellelkesítik elméteket és megérintik szíveteket.

2.3. Liturgikus vonal

Az evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának egyéb szövegeivel

A mai *evangélium* (Lk 2,15-20) a pásztorok látogatásáról számol be. A pásztorokat az alázatos egyszerűség és hit példáiként állítja elének az egyház. Karácsonyra jellemző módon fontos a fényszimbolika, ami az evangéliumi szakaszban kifejezett módon ugyan nem jelenik meg, de a felolvasott részt megelőző sorokban a pásztorok által tapasztalt angyali jelenésről is szó esik, melyből a mai liturgián csak annyit hallunk: „miután az angyalok visszatértek a mennybe...”, de ez magában hordozza az Úr dicsőségének felragyogását a pásztorok felett, melyről a Lk 2,8-9 ír („Pásztorok tanyáztak a vidéken, kint a szabad ég alatt, és éjnek idején őrizték nyájukat. Egyszerre csak ott állt előttük az Úr angyala, és beragyogta őket az Úr dicsősége”). Ez hallható a *válaszos zsoltár* válaszában (Zsolt 96,1 és 6,11-12): „Fényesség ragyog ma fölöttünk, mert megszületett Urunk, Jézus Krisztus”. Továbbá a pásztorok lelkületére is találhatunk utalást: „Fényesség ragyog az igazra, és öröm a tiszta szívűekre. Örvendjete igazak az Úrban, és szent nevére áldást mondjatek”. A dicsőség fényének fölragyogása jelenik meg a *karácsonyi I. prefáció*ban is: „Az Ige megtestesülésének titka által (a te) dicsőséged új fénye ragyogott föl nekünk”.

Hasonlóképp szól a *III. karácsonyi prefáció* is: „A mai napon felragyogott benne megváltásunk fénye”.

Szintén a fényhez, illetve a hívő magatartáshoz kapcsolódva szól a *kezdő könyörgés*: „Add, hogy a hit fénye, amely lelkünket eltölti, tetteinkben is megnyilvánuljon”. Az *alleluja vers* (Lk 2,14) pedig a felolvasandó evangélium előtti versből az angyalok énekét idézi: „Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség a jóakarató embereknek”.

Az *egyetemes könyörgések* sokban kapcsolódnak az evangélium szövegéhez. Az első könyörgés a bibliai képeket használja fel az imádság megfogalmazásához: „Add, Urunk, hogy a lelkek pásztorai és hívő nyájad egyaránt tanúságot tegyenek emberszerető jóságodról!”. A harmadik a már említett gondolat mentén a pásztorokéhoz hasonló hozzáállást kér: „Add, Urunk, hogy a betlehemi pásztorok alázatával és egyszerűségével keressünk és megtaláljunk téged!”. Majd a negyedik könyörgés is az evangéliumi szakasz alapján hangzik el: „Add, Urunk, hogy a Szűzanya példájára megőrizzük szívünkben a karácsony örömét”. A papi záró ima pedig szintén visszautal a hallottakra: „Édes Jézusunk! Jászolban fekvő gyermekként jöttél közénk. Testvérünké lettél, hogy üdvözíts minket. Add kegyelmedet, hogy egyszerűségben és igénytelenségben kövessük hívásodat. Aki élsz és uralkodol mindörökkön-örökké”. Szintén a pásztorok lelkületét idézi a liturgia végén az *áldozás utáni könyörgés*: „Urunk, Istenünk, örvendező áhítattal tiszteljük szent Fiad születését”. Add, hogy hitünkkel minél teljesebben fogjuk fel Karácsony titkának mélységét, és még lángolóbb szeretettel tegyük magunkévá. Krisztus, a mi urunk által”.

2.4. Pedagógiai vonal

2.4.1. Tantörténet

Az angyalok pénze

A harmincas években történt. Magányos férfi utazott le a közeli kisvárosba - barátai hívták, hogy ne töltsse egyedül a szentestét. Az utolsó vonattal érkezett, már erősen szürkült, alig járt valaki az utcákon. Jó mélyen lélegzett a friss vidéki levegőből. A hó is halkán hullani kezdett. Ekkor az egyik kirakat előtt észrevett egy kopott ruhás kisfiút. Nagy, vágyódó szemei egy kis Betlehemre szegeződtek. A férfi megszólította: "Ezt szeretnéd megvenni?" A fiú bólintott, de nem vette le szemeit a kirakatról. "Nem is lehet drága" - folytatta a férfi. A kisfiú kihúzta kezét a zsebéből, tízkrajcáros csillogott benne. „Ezt az előbb találtam, de ezért nem adnak semmit." A férfi elkérte a pénzt s a fény felé tartotta. "Hallod-e, öcsi, ez nem közönséges pénz, bizonyára az angyalok ejtették el." A gyerek csodálkozva nézett a férfira. "Gyere, mondta az, menjünk be az üzletbe" - és megfogta a kis hideg kezét.

Bent már senki sem volt, csak az idős kereskedő. Udvarias mosollyal szólt: "Éppen zárni készülök." A férfi hunyorított a szemével. "Akkor a legjobbkor jöttünk. Kis barátom egy rendkívüli pénzt talált, az angyalok vesztették el. Azt veheti rajta, amit csak akar." Ezzel ismét ráhunyorított a kereskedőre és az megértette. Kezébe vette, megvizsgálta, aztán sugárzó arccal mondta: "Micsoda szerencse, te aztán jó kisfiú lehetsz. Válaszd ki hát, amit szeretnél." A gyerek barna szemei ragyogni kezdtek. Először a kereskedőre, aztán az ismeretlen

férfira nézett, mindkettő tekintetéből biztatást olvasott ki. Erre rámutatott a kirakatban csillogó Betlehemre: "Ezt szeretném."

A kereskedő szépen becsomagolta, szaloncukrot is tett hozzá. A gyermek boldogan hagyta el a boltot. Az ismeretlen férfi ekkor elővette pénztárcáját, és fizetni akart, "Szó sincs róla, uram, szólt a kereskedő, ma este nekem is karácsonyom van. Az a Jézus, akit ma ünneplünk, figyelmeztetett bennünket: 'Amit egynek tesztek a legkisebbek közül, azt nekem teszitek.'" A két férfi egymás szemébe nézett és kezet szorított. Mindketten hívó emberek voltak, tudták, hogy ebben a pillanatban született meg a szívükben a gyermek Jézus.

Forrás: Rákosfalvai Egyházközségi levél 2017. évi 6. szám,
<https://rakosfalvaplebania.hu/wp-content/uploads/2017/12/EKL-lev%C3%A9l-Kar%C3%A1csony-2017.pdf>

Kép forrása: https://www.rdshop.hu/ajandekok/karacsony/karacsonyi_dekoracio/betlehem

Jókai Anna: Bölcsek és pásztorok

Honnan tudták? Honnan a bölcsek, és honnan a pásztorok, hogy ki az, aki megszületett? S miért éppen ők, ők először, s nem valaki mások az annyiféle foglalatosságú és minősítésű, egyébként fürge és mohó sokaságból?

Márk a Születés misztériumáról titokzatosan *hallgat*. Máté evangéliuma a bölcsekről beszél, a napkeletiekről, akik *kiszámították*, a csillagkonstellációból számították ki, hogy az idő beteljesedett. Lukács viszont a pásztorokról szól, akik *megkapták* a hírt, angyali kinyilatkoztatásban, a lélek megérintése által. János nem részletez, hanem összefoglal, a legmagasabb szakralitás nyelvén: „Kezdetben vala az Ige... és az Ige testté lőn és közöttünk lakozék.” Ez már a *beavatottság* foka. A tömör érvényességé. Amiben minden benne van. Elvenni belőle tilos. Hozzátenni locsogás. De teljességében átvilágítani és megélni: a személy dolga. És az érett személyek szellemi zamata által egyszer tán csak „megemészthető” földi ittlét dolga.

Mindenki tanuló az univerzumban: óvodától az egyetemig. Vannak bukók, vannak ismétlők. Vannak előrerukkolók. S vannak, akik „oktatásukat” észre sem veszik.

Ami igaz, az igaz: nem könnyű a tanítványnak, ha felismeri a Mesterét. Mert akkor követni kell. Nem dicsérgetni, nem a szavait szajkózni, nem kisajátítani, nem megszarolni, nem kihasználni őt, hanem *követni*. Ki, ahogyan képes rá. A bölcsek módján, elsősorban az eszével, vagy a pásztorok módján, elsősorban az érzéseivel. S egyszer talán a kettő szintézisében, egész lényével, végre.

A Gyermek körül semmi sem véletlen. A köréje gyűlt társaság sem az. A krisztusi impulzus megérkezett, a kor „legokosabbjaihoz” és a kor „legegyszerűbbjeihez” fordult a híradással. Az olló szétnyílt szárnya között így fogta be a minden rendű és rangú emberiséget. Jött a végtelen csillagövön át, kettős megváltó erővel: a világfelismerés és a világszeretet sugallatával; hogy *ugyanazt az Istent* kell felragyogtatnunk az agyunkból, mint a szívünkben.

Mégis: tapasztaljuk, hogy jelenünk a mai „pásztorokat” lemosolyogja, s a mai „bölcseket” igyekszik a kasztból kivetni. Bizony, a primitív, a visszamaradott nézi le itt az eredendően, természetesen egyszerűt; szimpla, egysíkú anyagtudós a bonyolultabb, több síkon egzisztáló életkutatót. Megteheti. Megtehetik. Mindenkinek szabadságában áll a szabadságát szűkíteni vagy rosszul használni. Butának vagy örülnék nyilvánítani a gyermeki tisztát vagy a túlgondolót. „Nem tudják, mit cselekszenek.” Hamis ok: hamis következtetés. Hamis cél: előbb-utóbb hamissá torzul az igyekezet is. Így hát legyen elnéző, akit *lenéznek*. A csillagok és a lélekmély biztonságával legyen az. Ne sértse a „felszín fecsegése”.

A *látszatra* „fentiek” között ma gőg uralkodik, a *valóban* „lentiek” között pedig a megrögzöttség. Amott az alázat hiányzik, imitt a szellemi kíváncsiság. Fájdalmas dolog ez. „Szülessék meg bár ezerszer is Krisztus Betlehemben és nem benned – örökre elvesztél.” (*Angelus Silesius*)

Krisztus ezért akiknek hírt adott, felelősséget is adott. Akik akkor – a többiek helyett is, szinte a többiek képviselőiben először megláthatták, először találkozhattak Vele, azoknak, azok *utódainak* ma sincs mentsége. Sem a gyávaságra, sem a lustaságra, sem a közönyre. A hírt szélteben-hosszában, horizontálisan és vertikálisan terjeszteni kell. Kopogtatni kell az ajtókon – sőt olykor dörömbölni talán –; *mindenki* ajtaján. (A Heródesekén, a farizeusokén, az álírastudókén is.) Mert végső soron *senki sincs kizárva*. Mindenki fogadhat. Krisztus óta az emberen múlik – legnagyobbbrészt – az ember.

Csak élni kellene végre teljes mélységében ezzel a kegyelemmel. Tudni, amit hiszünk. És hinni is azt, amit tudunk már.

Az új évezred ezt várja tőlünk. A *pásztorlelkű bölcseké* lesz a jövő.

(1989)

Forrás: http://dia.pool.pim.hu/xhtml/jokai_anna/Jokai_Anna-Bolcsek_es_pasztorok.xhtml

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó versek

Karácsony est

Karácsony est és zöld fenyő,
Kis gyermekek vágya,
Itt vagy tehát, szívünkbe száll,
Karácsony édes álma.
Leszáll közénk a szeretet,
Kis Jézusunk megszületett,
Itt vagy tehát, földünk jaját,
Változtasd örömmre át.
Oh, jöjjetek jó emberek,
Hozsánnát s dalt zengjétek,
Hadd váljon már valóra hát,
A békesség, a rég várt.
A földre szálljon szeretet,
hisz Jézusunk megszületett.
Karácsony est és zöld fenyő,
Ez örök remény s béke.

Forrás: <https://www.istenesversek.hu/karacsonyi-vers-gyerekeknek/#>

Medriczky Andor: Karácsonyi pásztorének

Betlehemi kis jászolban
Isten fia jött közénk,
Meváltani minden embert
Gazdagot és a szegényt.
Szeretetet áraszt máris:
Kis kezét nyújtja felénk.

Betlehemi kis jászolhoz
Jöttek szegény pásztorok,
Angyalszózat hívta őket
Az istálló ragyogott.
S hoztak ami tellett tőlük:
Báránycát, juhászbottot.

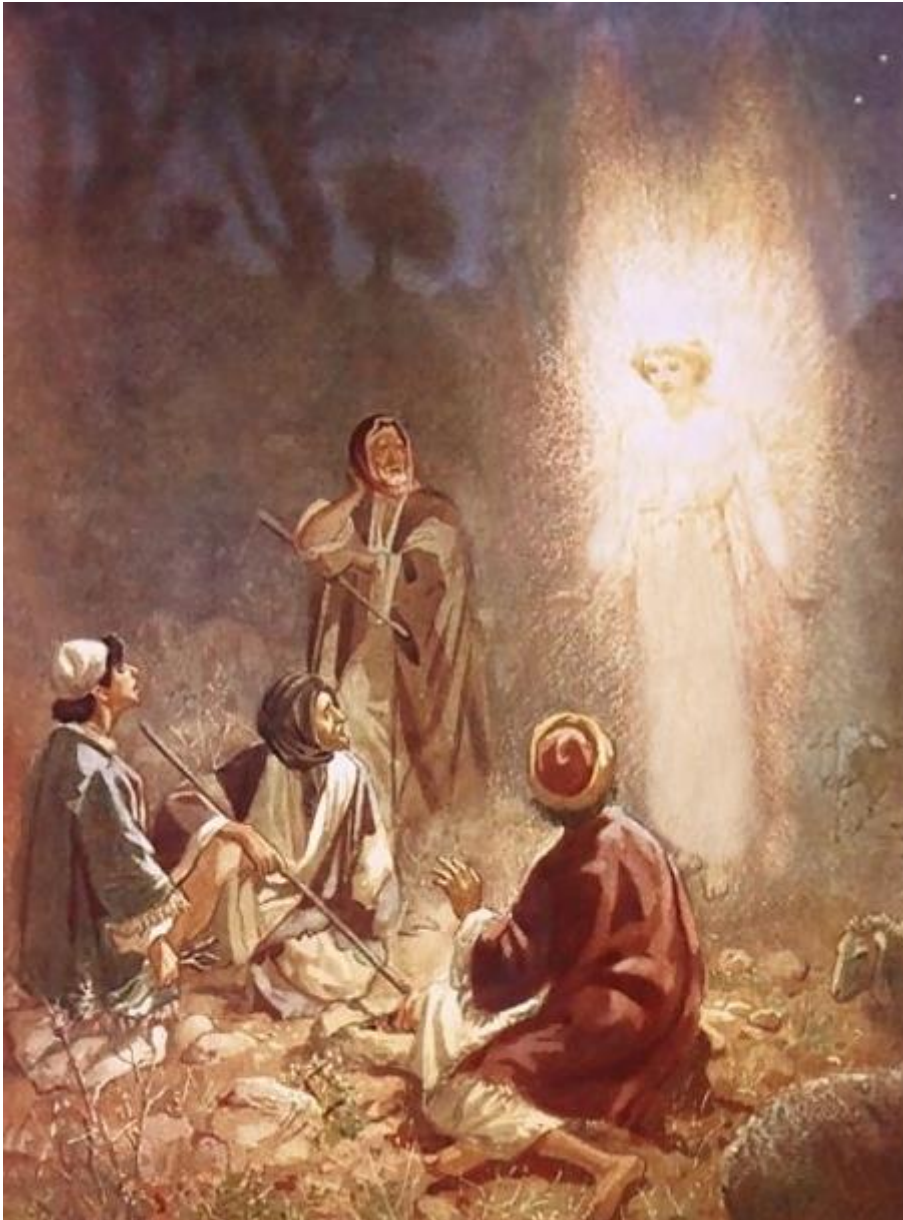
Később jöttek a királyok
Ajándékkal gazdagon,
Tömjén, mirha és aranykincs
Csillog-villog a napon.
Mert király Ő, a kis Jézus,
Övé minden hatalom.

Most mi jöttünk, hazátlanok,
Legszegényebb hívei,
Vándorúton, kincsek nélkül
Szívünket kiönteni.
Kicsi Jézus segíts minket
Hinni, túrni, küzdeni...

1951

Forrás: https://www.szepepi.hu/irodalom/vers/karvers/karv_096.html

2.4.3. Evangéliumhoz kapcsolódó műalkotások

William Brassey Hole: Angyal jelenti be Jézus születésének hírét a pásztoroknak (19. sz. vége)

Forrás: <http://www.thepinsta.com>

Gerard van Honthorst: A pásztorok imádása (1622)

Forrás: [https://en.wikipedia.org/wiki/File:Gerard_van_Honthorst_-_Adoration_of_the_Shepherds_\(1622\).jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/File:Gerard_van_Honthorst_-_Adoration_of_the_Shepherds_(1622).jpg)

A pásztorok imádása, 12. századi dombormű a székesegyház altemplomának déli lejáratáról (Fotó: Loósz Róbert)

2.5. Kérdések az evangéliumhoz

- Meghallom-e Isten örömhírét, amit nekem is minden nap üzen?
- Kész vagyok-e megnyitni magam Isten és a világban tapasztalható jelenléte felé?
- Hogyan őrzöm magamban mások szavát?

3. Oratio – imádság

A szentmise első könyörgése

Mindenható Istenünk,
örök Igéd megtestesülésével új hajnal virradt ránk.
Add, hogy a hit fénye, amely lelkünket eltölti,
tetteinkben is megnyilvánuljon.
A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által,
aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben,
Isten mindörökkön-örökké.

Az evangéliumhoz kapcsolódó fohász

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy a pásztorok bátorságával magam is merjek elindulni Feléd, illetve mások felé, s Mária példájára szeretettel és figyelemmel tudjam egyre inkább őrizni Szavadat! Ámen.

4. Contemplatio – szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz

Forrás: <http://businessmeninchrist.com/shepherds-of-bethlehem-first-pastors/>

5. **Condivisio – megosztás**

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Én is eljuthatok a jászolban fekvő Kisdedhez, ha Isten hívását meghallom.
- Isten Jézus születésének körülményeivel is a szerénység és az alázat mellett foglal állást.
- Istennek a gyengédsége a betlehemi jászolból számunkra is felcsillan. A Gyermekek Jézus ránk mosolyog!

6. **Actio, operatio – tettekre váltás**

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Véssem szívembe Jézus szavait minden nap.
- Ne legyek elégedetlen az életem adott körülményeivel.
- Olvassam rendszeresen a Szentírást, s hagyjam, hogy hasson rám! Lépjek ki a megszokott, kényelmes életvitelemből, amikor az Úr erre hív!